

ภาษาถิ่นปักษ์ใต้

เฉลิม จันปฐมพงศ์
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย
อีเมล: chalerm2478@gmail.com

บทคัดย่อ

ภาษาถิ่นหลัก ๆ ในไทยนั้น มีอยู่ 4 สาขาใหญ่ๆ ด้วยกัน แตกต่างกันตรงที่ว่าจะเป็นถิ่นไหน ไม่ว่าจะเป็นเหนือ ใต้ ตก ออก ภาษาตระกูลเหล่านั้น จะแตกต่างกันที่การออกเสียงและสำเนียงการออกเสียง แต่ก็ยังใช้ภาษาไทยคุยกันเหมือนเดิม หัวข้อบทความที่ว่า ภาษาถิ่นใต้นั้น ใช้คุยกันในเฉพาะภาคใต้ของไทย โดยปกติแล้ว ภาษาถิ่นใต้ สำเนียงส่วนใหญ่ จะเป็นเสียงเดียว สั้น ๆ และ เร็วๆ เป็นส่วนมาก ผู้คนชาวใต้มักจะพูดกันเร็วๆ ก็เข้าใจกัน และก็จะเป็นความลำบากและเข้าใจยากของคนถิ่นอื่นๆ แต่ก็ยังใช้ภาษาไทยเป็นภาษากลางในการสื่อสารกันและกันในภาคอื่นๆ

อย่างไรก็ตาม ภาษาถิ่นใต้ที่กล่าวมา จะเห็นว่ามีคล้ายภาษากลาง ต่างกันในเรื่องสำเนียง และเสียงวรรณยุกต์ ตัวอย่างเช่น ภาคกลางใช้ ฮ ในภาษาถิ่นใต้ทุกคำเสียง ง เช่นเดียวกันจะเป็นเสียง ง ที่ชาวใต้ออกไม่ค่อยได้ดีมากนัก

คำสำคัญ: ภาษาถิ่นใต้ และวรรณยุกต์

Southern dialect of Thailand

Chalerm Chunpathompong

Faculty of Educaiton, Mahamakut Buddhist University

E-mail: chalerm2478@gmail.com

ABSTRACT

The major of dialect in Thailand have 4 depend on direction of city such as north, south, west, east. They are look different pronunciation and sound but still Thai language. The title: Southern dialect was use in south of Thailand. Normally Southern dialect is single sound, short and quickly. The people of southern speak very fast and difficult to understand of another city but we like to speak Central language for conversation each another.

Therefore, the southern dialect was look similar to central Thai accept sound and tone for example: Central was /h/ but in southern dialect was in /ng/. the most of south people cannot speak sound of /ng/ very well

Keywords: Southern dialect, Tone

ภาษาถิ่น (Dialect) เป็นคำที่ใช้พูดสื่อสารกันในห้องถิ่นต่าง ๆ ซึ่งมีความแตกต่างกับภาษาราชการ ทั้งคำพูดและสำเนียง ปกติภาษาถิ่นจะไม่มีอักษรของตนเอง (ยกเว้นบางภาษาซึ่งเคยเจริญรุ่งเรือง มีอักษรและภาษาใช้เป็นของตนเอง แม้ปัจจุบันจะไม่มีเป็นทางราชการ แต่ก็ยังถือว่าเป็นต้นแบบของภาษาไทย มีภาษาจำนวนไม่น้อยปนอยู่ในภาษาไทย คือมอญ, เขมร) จึงเป็นการยากที่ใช้อักษรของภาษาราชการใช้แทนเสียงของภาษาถิ่นให้ได้ทุกคำ เช่น ภาษาอีสานคำว่า “หลึง” สำเนียงอีสานออกเสียงขึ้นนาสิกชัดเจน แต่ภาษาราชการเป็นเสียงจัตวา ฯลฯ มีเพียงส่วนหนึ่งที่เท่านั้นจะใช้เขียนแทนได้ตรง

ภาษาถิ่นใต้ (Southern dialect) มีคำพูดส่วนใหญ่ตรงกับภาษากลาง ภาษาถิ่นปักษ์ใต้แท้ๆ มีพยางค์เดียว ฉะนั้น ถ้าภาษากลางเป็นคำหลายพยางค์ ก็จะถูกตัดพยางค์ออก เป็นคำที่มีพยางค์เดียว หรือมีพยางค์น้อยลง เช่น กระท้อน ก็เป็น “ท้อน” ตัด “กระ” ออก แต่ออกเสียงว่า “ถ้อน” (เสียงเอก) คำว่า “นครศรีธรรมราช” ออกเสียงว่า “คอน” หรือ “เมืองคอน” หรือ “พัทลุง” ออกเสียงว่า “ลุง” หรือ “เมืองลุง” หรือ สมุย ออกเสียง “หมุย” ฯลฯ

ส่วนสำเนียง ส่วนใหญ่ต่างกันอย่างสิ้นเชิง มีเพียงคำหรือพยางค์ที่เป็นเสียงสามัญเท่านั้นที่ออกเสียงเหมือนกัน ส่วนเสียงอื่น ๆ จะสับสนกันหมด บางคำมีเสียงวรรณยุกต์ระหว่างเสียงโทกับเสียงตรี บางคำมีเสียงตรี แต่ทางเสียงเป็นเสียงจัตวา จึงไม่อาจเขียนแทนเสียงคำถิ่นใต้เหล่านี้ได้ เช่น

เห็น (จัตวา) สำเนียงถิ่นใต้จะออกเสียงว่า เซ้น (ตรี) เปลี่ยนเสียง ห เป็นเสียง ฮ เสียง ห

ในภาษากลางจะกลายเป็นเสียง ฮ ในภาษาถิ่นใต้ทุกคำ เสียง ง เช่นเดียวกันจะเป็นเสียง ฮ เช่น

ภาษากลาง (ราชการ)	ภาษาถิ่นใต้
งาม (สามัญ)	“ฮาม” (สามัญ)
เงิน (สามัญ)	“เฮิน” (สามัญ)
งาน (สามัญ)	“ฮาน” (สามัญ)

ภาษากลาง (ราชการ) เอก ภาษาถิ่นใต้ออกเสียงสามัญ ก็มีบ้าง เช่น

ปาก (เอก)	ปาก (สามัญ)
บาป (เอก)	บาป (สามัญ)
อยู่ (เอก)	อยู่ (สามัญ) (พัทลุงใช้ โจย)

ภาษากลาง (ราชการ) ออกเสียงเอก จะเป็นเสียงตรี ในภาษาปักษ์ใต้ เช่น

หมู (เอก)	ไม้ ออกเสียงเหมือนมี ห นำ โหม้
ข้าว (เอก)	ค้าว (ตรี) ออกเสียง ค แทน ข
สี่ (เอก)	สี่ (ตรี) เปลี่ยน ส เป็น ซ
	พัทลุง, ตรัง ออกเสียง เซ้

คำเสียงโทภาคกลาง เป็นเสียงจัตวาในภาษาถิ่นใต้ เช่น

เที๋ว	เถี๋ว ใช้ ถ แทน ท
เที๋ยง	เถี๋ยง
รูป	หรูป
ฟ้อ	ผอ

คำเสียงโทในภาคกลาง เป็นเสียงตรีในภาษาถิ่นใต้ เช่น

ให้	ฮ้าย
ได้	ต้าย
ผู้	พู้
ข้าว	ค้าว ทางเสียงจัตวา ต่างกับ ข้าว...ค้าว (ตรี) แท้ ๆ

คำเสียงตรีในภาคกลาง เป็นเสียงเอกในภาษาถิ่นใต้ เช่น

ใช้	ฉ่าย เปลี่ยน ช เป็น ฉ
ไว้	หว่าย
รู้	หรู้ พัทลุงว่า โหระ
ม่า	หมา

เสียงจัตวาในภาคกลาง เป็นเสียง ตรีในภาษาถิ่นใต้ เช่น

เห็น	เฮ้น
خم	คัม เปลี่ยน ข เป็น ค
หวาน	ว่าน

ยังมีเสียงที่เปลี่ยนไปตามท้องถิ่นต่าง ๆ อีกมากมาย ซึ่งไม่มีหลักตายตัว ต้องอาศัยประสบการณ์ตรงจึงออกเสียงได้ถูกต้อง

นอกจากสำเนียงจะแตกต่างกันแล้ว สำนวนพูดก็แตกต่างกันอีก เช่น

ภาคกลาง	ภาษาถิ่นใต้
ฝรั่ง	خمฟู่
กลางสาด	ลั้งซ้าด
ขนุน	หนุ่น
มะละกอ	ลอกอ
มะเขือพวง	หลู่กเคื้อเถ็ด
พริกขี้หนู	ตีปลีคี่หน็อก
ฟักทอง	หน่ามต้าว
ถั่วลิสง	ถั่วต้ายดิน
ผักชี	พักชี

ขมื่น	คีมื่น
ตะไคร้ (เอก, ตรี)	ไคร (สามัญ)
ยี่หระ (โท, เอก)	ไบรา (สามัญ, สามัญ)
กะทึ (เอก, ตรี)	หน่ามเถ (เอก, จัตวา)
ชะมต (สัตร์)	หมุดซั้ง (เอก, ตรี)
เงาะ (ครี)	เงาะ (จัตวา)
กล้วยไม้ (โท,ตรี)	กล้วยหม่าย (ครี,เอก)
เครื่องแต่งกาย	
เสื้อ (โท)	เชื้อ (ตรี)
ผ้าถุง	พ้าถั้ง
เข็มขัด	สายเอว
ผ้าโสร่ง(ผู้ชาย)	พ้าชะไร้ง บางทีเรียกว่า พ้าหนุง
กางเกง	เหน็บเพลลา
เครื่องครัว	
หม้อ(โท)	ม้อ (ตรี)
ถ้วย (โท)	ท้วย (ตรี)
ปิ่นโต	ฉั้น
จวัก	หวัก
กะทะ	ถ๊ะ
กะดั่ง	ต็อง
ครก	คร็อก
ถาด	ถ้ำด
สาก	ซ้าก
กระท่าย	แล็กคู้ด
มีด	หมี้ด
กระซอน	ตรอง
เขียง	ดานเขียง
ไม้ฟัน	หม่ายฟัน
เตาแก๊ส	เตาแก๊ด
ช้อน (ตรี)	ฉ้อน (เอก)
ส้อม (โท)	ซ้อม (ตรี)
อาหาร	
ข้าว (โท)	ค้าว (ตรี)

แกงเผ็ด (เอก)	แกงแป๊ด (ตรี)
แกงส้ม (โท)	แกงซ็อม (ตรี)
ข้าวเหนียว (โท, จัตวา)	ค้ำเหนียว (ตรี, ตรี)
ข้าวเม่า	ค้ำหม้าว (ม้าว ก็เรียก)
น้ำพริก	หน้ามพริก
ของหวาน	
ขนมลา	ลา
ขนมนางเล็ก	พอง
ขนมดีซำ	นมดีซำ
เครื่องญาติ	
แม่ (โท)	แหม (จัตวา)
พ่อ (โท)	ผอ (จัตวา)
พี่ (โท)	ผี (จัตวา)
ผี (จัตวา)	พี่ (ตรี)
น้ำ (ตรี)	หน้า (เอก)
น้อง (ตรี)	หน่อง (เอก)
อาร์ (สามัญ)	อาร์ (สามัญ)
ย่า (โท)	หยยา (จัตวา)
ลูก (โท)	หลูก (จัตวา) พัทลุงใช้โหลก ก็มี
ลูกชาย (สามัญ)	หลูกบาว (สามัญ)
ลูกสาว (จัตวา)	หลูกซ้าว (ตรี)
หมวดร่างกาย	
หัว (จัตวา)	ฮั่ว (ตรี) เปลี่ยน ห เป็น ฮ
หู (จัตวา)	ฮู้ (ตรี)
ตา (สามัญ)	ตา (สามัญ)
จมูก (เอก, จัตวา)	มู้ก (ตรี)
คิ้ว (คั)	ชีว (เอก) เปลี่ยน ค เป็น ข
ขน (จัตวา)	คั้น (ตรี)
หน้า (โท)	น้ำ (ตรี)
บ่า (เอก)	บา (สามัญ)
ไหล่ (เอก)	ไล้ (ตรี)
แขน (จัตวา)	แค้น (ตรี)
ข้อศอก (โท, เอก)	ข้อซอก (ตรี, ตรี)

นิ้ว(ตรี)	หนีว (เอก)
นิ้วชี้ (ตรี, ตรี)	หนีวฉี่ (เอก, เอก)
ท้อง (ตรี)	ถ่อง (เอก)
สะดือ	ดีอ
เท้า (ตรี)	ถ้าว (เอก)
ฝ่าเท้า (เอก, ตรี)	ขว้าตีน (ตรี, สามัญ)
ลำไส้ (สามัญ, โท)	ซ้าย (ตรี)
ทวารหนัก	วาน
อุจจาระ	คี่ (ตรี)
ปัสสาวะ	เหยี่ยว (จัตวา)
หนวด (เอก)	นิ้วด (ตรี)

กริยา, อากาการต่าง ๆ

นั่ง (โท)	หนั่ง (จัตวา)
หนัง (หนังละคร) จัตวา	นั้ง (ตรี)ในคำว่า แลนั้ง
นอน (สามัญ)	นอน (สามัญ)
ยืน (สามัญ)	ยั้น (สามัญ)
ไป (สามัญ)	ไป (สามัญ)
กิน (สามัญ)	กิน (สามัญ)
พูด (โท)	พูด (จัตวา) หรือ “แหลง”
วิ่ง (โท)	หวิ่ง (จัตวา)
หนวกหู	นักฮู้ (ตรี, ตรี)
กัด (เอก)	ค็อบ (ตรี) ออกเสียงคล้ายเสียง ข ด้วย
ตวาด (เอก,เอก)	ว้าด (ตรี)
ซื่อ (ตรี)	เสื่อ (เอก) หรือ ซื่อ
ขาย (จัตวา)	ค้าย (ตรี)

สีต่าง ๆ

ขาว (จัตวา)	ค้ำว (ตรี)
แดง (สามัญ)	แดง (สามัญ)
เขียว (จัตวา)	เคี้ยว (ตรี)
ดำ (สามัญ)	ด้า (สามัญ)
ม่วง (โท)	หมวง (จัตวา)

แสด (เอก)	แสด (ตรี)
ส้ม (โท)	ซ็อม (เสียงเอาะ – ตรี)
น้ำตาล (ตรี – สามัญ)	หน่ามตาน (เอก – สามัญ)
น้ำเงิน (ตรี – สามัญ)	หน่ามเิน (เอก, สามัญ)
ยานพาหนะ	
รถจักรยาน (ตรี, เอก, สามัญ)	หรือดถีบ หรือ หรือดถีบ
รถยนต์	รถยนต์
เครื่องบิน	เครื่องบิน หรือ เรือบิน
เกวียน	เกวียน
รถยนต์	หรือดยนต์
เวลาของวัน	
วันนี้ (สามัญ, ตรี)	วันหนี (สามัญ, เอก)
พรุ่งนี้ (โท, ตรี)	ตอโพรัก (สามัญ, จัตวา)
ตอนเช้า (สามัญ, ตรี)	ฮั่วฉ่าว (ตรี, จัตวา)
ตะวัน (เอก, สามัญ)	วัน (ตรี)
ตอนเที่ยง	วันเที่ยง
ตอนบ่าย	วันฉาย
ตอนเย็น	วันเย็น
บ่ายโมง	บายนึ่ง
บ่ายสองโมง	บายซ้อง
บ่ายสามโมง	บายซ้าม
สี่โมงเย็น	ตีซี้ หรือตีเส
หกโมงเย็น	ตีฮ้อก
หนึ่งทุ่ม	ตีแจ็ด
สองทุ่ม	ตีแป็ด
สามทุ่ม	ตีก้าว
1 นาฬิกา	ตีนึ่ง (กลางคืน)
3 นาฬิกา	ตีซ้าม
5 นาฬิกา	ต้าฮ้า
6 โมงเช้า	ตีฮ้อก
5 โมงเช้า	ตีสี่บแอดี
เที่ยงวัน	วันเที่ยง

ข้อความที่กล่าวมา จะเห็นว่าภาษาถิ่นปักซีใต้คล้ายภาคกลางเกือบทั้งหมด ต่างกันในเรื่องสำเนียงหรือเสียงวรรณยุกต์ แต่ก็มีคำที่เป็นภาษาถิ่นปักซีใต้แตกต่างจากภาคกลางซึ่งมีไม่มากนัก เช่น

เมื่อเลือกรับประทานอาหารก็ว่า “ถาว” สิ่งที่มีรูปร่างน่าเกลียดก็เรียกว่า “โหมระ” ขนาดเล็กก็ว่า “เอียด” ตัวน้อยก็ว่า “ตัวหุ่ย” เล็กมาก ก็ว่า ถาวฮืด (ถาว – เท่า) หรือ “ถาวแต็ด” (ขนาดเล็ก) แต็ด หมายถึงจำนวนน้อยก็ได้ ในทางตรงกันข้าม จำนวนมาก คือ ลุย (เยอะ) โขตาย น่าจะเลื่อนมาจากอักโขินี คำว่า จังฮู้ ก็มี ความหมายว่ามาก เช่น หรอยจังฮู้ (อ่อยมาก) ดีกว่า ภาษาถิ่นใต้ว่า ดีว่า เลี้ยงควาย ว่า แลควาย แล แปลว่า ดู ที่เรียกว่า “ดูแล” คำว่า เลี้ยง เช่น เลี้ยงหมู ภาษาถิ่นใต้เรียกว่า เหลี้ยงมู เรียกว่า “รักษา” ก็มี คือ “รักษามู”

ท่านอ่านบทความนี้ อาจมีความแปลกใจบ้าง เพราะการเขียนภาษาถิ่นใต้ครั้งนี้ ผู้เขียนพยายามเขียนใช้สำเนียงคนปักซีใต้ที่แท้จริง พยายามเขียนตามสำเนียงของคนปักซีใต้มากกว่าสำเนียงกลาง เช่น คำว่า คดหอย (ตรี, จัตวา) สำเนียงใต้ต้องเขียนว่า “ซ้อตฮ้อ” (เอก, ตรี)

อีกแอ็ก (ตรี, ตรี) ภาษาถิ่นใต้ต้องเขียนว่า “หือกแอ็ก (เอก, เอก) เป็นต้น

ฉะนั้น ท่านที่เป็นชาวใต้โปรดพิจารณาแนวคิดนี้อีกครั้งนะครับ ครั้งนี้มีเวลาจำกัดมากอาจมีความผิดพลาดบ้าง ผู้เขียนขอประทานอภัยมา ณ โอกาสนี้ หากผิดพลาดประการใดยินดีรับฟังข้อเสนอแนะจากท่านด้วยความยินดียิ่ง

บรรณานุกรม

ชนกพร อังศุวิริยะ. (2558). การวิเคราะห์โครงสร้างคำเรียกชื่อ อาหารภาษาไทย ท้องถิ่นภาคใต้ ของกลุ่มชาติพันธุ์ ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา. วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขต หาดใหญ่ (Journal of Liberal Arts Prince of Songkla University Hat Yai)

ตามใจ อวิรุทธิโยธิน. (2556). การศึกษาลักษณะทางกลศาสตร์ ของ พยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ ในภาษาไทยมาตรฐานสำเนียงใต้ โดยเปรียบเทียบกับภาษาไทยมาตรฐาน และภาษาไทยถิ่นใต้. มปท.

วุฒิจันทร์ สมปราชญ์. (2559). การใช้ภาษาไทยถิ่นใต้ ของนักเรียนในภาคใต้. Journal of MCU Social Science Review